

Vuurwerkoverlast in Almere

Rapport november 2022 – februari 2023

**Partij voor
de Dieren**
Almere

Inhoud

Inhoud	2
Voorwoord.....	3
Analyse	4
1016 meldingen.....	5
Gebieden	5
Dieren	6
Knallen en overlast	7
Impact van vuurwerk.....	8
Impact van vuurwerk op mensen	8
Impact van vuurwerk op dieren.....	9
Impact van vuurwerk op de natuur	10
Almere Vuurwerkvrij	11

Voorwoord

Vuurwerk geeft ontzettend veel overlast en is de Partij voor de Dieren al jaren een doorn in het oog. Doordat er vroeg wordt begonnen met het afsteken van vuurwerk en mensen tot ver na oud en nieuw blijven knallen met overgebleven vuurwerk, duurt de overlast van vuurwerk van oktober tot en met februari. Dit zorgt voor ontzettend veel overlast voor mensen en dieren, van geschrokken vogels tot doodsbangе huisdieren die zich dagelijks tevergeefs proberen te verstoppen voor de knallen.

Om beter inzichtelijk te maken hoe vaak en waar er nu vuurwerk wordt afgestoken en op welke manieren Almeerders daar overlast van ondervinden, lanceerde de Partij voor de Dieren Almere in november 2022 het eerste Almeerse meldpunt voor vuurwerkoverlast. In totaal zijn er in de periode 16 november 2022 tot half februari 2023 ruim 1000 meldingen binnengekomen via ons meldpunt. Van deze meldingen werden er ruim 800 gedaan vóór de jaarwisseling, dus tot en met 30 december 2022.

In dit rapport geven wij inzage in de aard van de meldingen die zijn gedaan. Verder geven wij meer informatie over de impact van vuurwerk op dieren in de stad. Tot slot bespreken wij vuurwerkvrije, diervriendelijke alternatieven voor een feestelijke jaarwisseling.

De Partij voor de Dieren blijft zich onverminderd inzetten voor een vuurwerkvrij Almere, waarin oud en nieuw daadwerkelijk een fijn feest wordt voor álle mensen en dieren.

Analyse

1016 meldingen

In totaal zijn er 1026 meldingen binnengekomen bij het Meldpunt Vuurwerk, waarvan er 10 vals waren. De periode waarin de meldingen zijn gedaan is van 14 november 2022 tot en met 4 maart 2023. Een melder gaf aan dat er al sinds augustus sprake was van vuurwerkoverlast in Almere Haven.

De meeste meldingen, maar liefst 114, zijn gedaan op 30 december 2022. Het tijdstip van melden dat het meeste naar voren kwam was 14.50 uur, op de voet gevolgd door 00.22 uur.

Gebieden

Schermafbeelding meldingen Meldpunt Vuurwerk Almere d.d. 23-3-2023

Zoals te zien op de afbeelding op de vorige pagina zijn de meeste meldingen gedaan in Almere Haven (138) en Almere Buiten (130). Er zijn in totaal 66 meldingen gemaakt over vuurwerk 'in de wijk' en over vuurwerk 'in de buurt'.

Wijken en buurten die in de meldingen specifiek werden genoemd zijn: Kruidenwijk (7), Bouwmeesterbuurt (6), Literatuurwijk (4), Landgoederenbuurt (2), Molenbuurt (2), Stedenwijk (2), Filmwijk (2), Staatsliedenwijk (2), Danswijk (2), Muziekwijk (1), Pampushout (1), Haven (1), Almere Buiten (1), Verzetswijk (1). Verder werden als zeer specifieke plekken genoemd: het Bos der Onverzettelijken en Hanny Schaft park (1), de tunnel tussen Parkwijk en Verzetswijk (1), het Nessioplantsoen (1), het Walt Disneyplantsoen (1) en Kinderboerderij Beestenbende (2).

Buiten de algemene en specifieke meldingen over wijken zijn er ook meldingen gedaan over vuurwerkoverlast in natuurgebied (3) en buitengebied (1), maar liefst 11 meldingen van overlast bij scholen en schoolpleinen, en 13 meldingen over overlast bij de bushalte en busbaan.

Dieren

21,55% van de gedane meldingen ging over bange dieren.

Er zijn in totaal 219 meldingen gedaan over bange dieren. Van deze meldingen ging 84% over bange huisdieren, waarbij honden (164 meldingen) en katten (21 meldingen) specifiek werden genoemd. Er zijn 7 meldingen gedaan over vogels, en er waren 26 meldingen waarin alleen het woord 'dier' of 'huisdier' werd genoemd, vaak in combinatie met de woorden 'bang' of 'angst'.

Hierbij werden meerdere gevolgen van de angst benoemd: dieren die erg gestrest en onrustig waren, honden die niet meer naar buiten durfden, honden die buiten van schrik wegliepen en later werden teruggevonden in de bosjes, honden die zich trillend van de angst in huis verstopten, honden die van de stress en angst in huis plasten, katten die niet onder de bank of het bed vandaan durfden te komen, vogels die van schrik uit bomen vielen of tegen gevels vlogen, en vogels en eenden die duidelijk herkenbare stressgeluiden maakten na het horen van harde knallen.

Knallen en overlast

De woorden 'knal', 'knallen' en 'knalvuurwerk' zijn 633 keer gemeld, waarvan 270 keer in combinatie met het woord 'hard(e)'. Als we daar ook het aantal meldingen bij optellen met de woorden 'explosie' (16), 'bom' (41), 'zwaar vuurwerk' (24), 'opgeblazen' (5) loopt het totaal aantal meldingen over harde knallen op tot 903.

Het woord 'overlast' is 38 keer naar voren gekomen. Verder gingen 12 meldingen over afval, waarbij er 5 meldingen zijn gemaakt over afvalbakken/containers die waren opgeblazen. Er zijn 7 meldingen gedaan over trillende ramen en maar liefst 22 meldingen over volwassenen en kinderen die wakker zijn geschrokken.

Impact van vuurwerk

Impact van vuurwerk op mensen

Vuurwerk heeft een grote impact op de volksgezondheid. Elk jaar raken er mensen (ernstig) gewond door vuurwerk. Zo wordt in een infographic van de GGD Flevoland¹ uit 2018 helder uiteengezet wat voor letsel vuurwerk standaard oplevert. Dat gaat om verwondingen, gehoorschade, fijnstof en milieu en overlast en stress.

Onder verwondingen vallen bijvoorbeeld oogletsel en brandwonden – zeer ernstig letsel dat vaak blijvende impact heeft op het leven van mensen. Ook gehoorschade is vaak blijvende, in Flevoland komen er naar schatting jaarlijks 20 tot 40 mensen blijvende gehoorproblemen door vuurwerk bij.

De fijnstofpiek die op oudjaarsavond door vuurwerk wordt veroorzaakt, is ongekend. Dit is wellicht een iets minder bekend effect van vuurwerk, maar voor velen met een kwetsbaardere gezondheid, zoals mensen met astma of COPD, mensen die zwanger zijn, kleine kinderen, mensen met acute luchtweginfecties, mensen met andere longaandoeningen en mensen met hart- en vaatziekten, levert een hoge concentratie fijnstof in de lucht extra gezondheidsproblemen op. De GGD noemt als risico door fijnstof: ‘nadelige effecten op hart en bloedvaten, verminderde longfunctie, verergering luchtwegklachten.’ Fijnstof wordt dan ook wel een sluipmoordenaar genoemd.

Ten slotte ervaren veel mensen door vuurwerk stress, zowel in de maanden voor en na oud en nieuw als op de avond zelf. Dat blijkt ook onder meer uit de hoeveelheid meldingen die op het vuurwerkmeldpunt van de Partij voor de Dieren is binnengekomen rondom de jaarwisseling van 2022/2023.

¹ https://www.eengezonderflevoland.nl/wp-content/uploads/2018/11/2018_11_05_De-effecten-van-vuurwerk-op-de-publieke-gezondheid-infographic-Flevolandse-versie.pdf

Impact van vuurwerk op dieren

Het mag geen verrassing zijn dat alle gezondheidseffecten op mensen ook voor dieren gelden, zowel huisdieren als in het wild levende dieren. Ook zij kunnen verwondingen oplopen, stress ervaren, last hebben van de grote hoeveelheden fijnstof in de lucht en blijvende gehoorschade oplopen.² Maar naast deze factoren zijn er ook andere nadelige effecten waargenomen voor dieren. In het vorige hoofdstuk werd al toegelicht dat veel mensen in Almere melding hebben gemaakt van verhoogde stress bij hun huisdieren naar aanleiding van vuurwerk. Als je een huisdier goed kent, kun je onmiskenbaar vaststellen wanneer dit dier stress en/of angst ervaart. Dat is, net als bij mensen, erg impactvol, en het is niet gek dat verzorgers van huisdieren veel liever zien dat hun huisdieren deze angst niet hoeven te ervaren, en daarom hopen dat er in Almere veel minder vuurwerkoverlast zal zijn in de toekomst.

Naast de impact op huisdieren, is er veel onderzoek gedaan naar de impact van vuurwerk op in vrijheid levende dieren, bijvoorbeeld bij vogels. Zo hebben vogels last van de lichtflitsen en het oorverdovend geluid van vuurwerk, waardoor ze schrikken en letterlijk geen kant meer op kunnen, omdat er overal dezelfde situatie plaatsvindt. Ook kunnen vogels daadwerkelijk gewond raken door vuurwerk. De Dierenambulance noemt bijvoorbeeld dat er regelmatig een zwaan is die een rotje in zijn mond neemt, dat vervolgens ontploft in zijn snavel.³ En door de schrik kunnen vogels door vuurwerk een hartaanval krijgen en sterven,⁴ of ze vliegen in paniek tegen dingen aan, zoals ramen of hoogspanningsmasten. Uit onderzoek blijkt dat veel vogels rondom de jaarwisseling wegvliegen van hun vaste verblijfplaats en langer naar voedsel zoeken in de dagen erna.⁵ Dat lijkt te wijzen op zeer gedesoriënteerd gedrag.

Naar de gevolgen voor vogels schijnt het meeste onderzoek gedaan te zijn, maar er zijn daarnaast ook bijvoorbeeld verhalen bekend over een pony die zo

² <https://www.dierapotheke.nl/dierentips/vuurwerkstress-en-angst-bij-dieren>

³ <https://www.animalstoday.nl/negatieve-impact-vuurwerk-vogels/>

⁴ <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4972906/dieren-vuurwerk-wild-vogels-paarden-hartaanval-knallen-nieuwjaar>

⁵ <https://nioo.knaw.nl/nl/nieuws/vuurwerk-zorgt-voor-langdurige-verstoring-van-wilde-vogels>

erg in paniek raakte door vuurwerk dat het dier vast kwam te zitten en overleed,⁶ reeën die in paniek wegrepen en de weg naar hun leefgebied niet meer terug weten te vinden,⁷ en dieren, zoals vleermuizen en egels, die wakker worden uit hun winterslaap, met daardoor een groot energieverlies in hun jaarritme.⁸

Impact van vuurwerk op de natuur

Milieu Centraal⁹ zet heel duidelijk op een rijtje wat de gevaren van vuurwerk zijn voor de natuur, inclusief luchtvervuiling, bodemvervuiling en watervervuiling. Enkele punten uit deze pagina klinken als volgt: de concentratie fijnstof in steden was op nieuwjaarsdag 2020 maar liefst 33 keer zo hoog als normaal. Dat komt door de zware metalen die in vuurwerk zitten, en die zijn schadelijk voor de gezondheid van mensen en dieren.

Het fijnstof daalt ook weer neer, en dat heeft impact op het bodemleven en waterleven. Die schadelijke metalen (koper, barium, strontium en antimoon, en bij illegaal vuurwerk ook nog cadmium), vervuilen het oppervlaktewater en het bodemleven.

Ook levert vuurwerk jaarlijks 10 miljoen kilo zwerfafval op, wat schadelijk is voor mens, dier, milieu en natuur.

⁶ <https://www.rtlnieuws.nl/editie/nl/artikel/4973946/pony-schrikt-van-vuurwerk-raakt-paniek-en-overlijdt>

⁷ <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4972906/dieren-vuurwerk-wild-vogels-paarden-hartaanval-knallen-nieuwjaar>

⁸ <https://nos.nl/regio/utrecht/artikel/215900-jaarwisseling-kwelling-voor-wilde-dieren-ze-kunnen-overlijden-aan-de-gevolgen-van-vuurwerkoverlast>

⁹ <https://www.milieucentraal.nl/huis-en-tuin/gezonde-leefomgeving/vuurwerk/>

Almere Vuurwerkvrij

De Partij voor de Dieren Almere zet zich al jaren in voor een vuurwerkvrij Almere. Voor een jaarwisseling waar alle Almeerders echt van kunnen genieten. Een aanloop naar de feestmaand december waarin honden en katten gezellig op hun warme plekjes in huis kunnen blijven liggen in plaats van zich te verstoppen onder het bed en achter de kast. Een periode waarin honden die worden uitgelaten kunnen genieten van de buitenlucht zonder zich in gevaar te voelen. Een december waarin de vogels niet gedesoriënteerd raken en tegen ramen aan vliegen, maar veilig zijn overdag en 's nachts. Een feestmaand waarin ouders van jonge kinderen deze niet hoeven te troosten als ze (wakker) schrikken van de harde knallen.

Wij kunnen ons voorstellen dat een jaarwisseling zonder vuurwerk klinkt alsof de feestelijkheid eruit wordt gehaald. Maar is dat wel echt zo? Is het feestelijke van december en van de jaarwisseling enkel dat vuurwerk? Stelt u zich eens voor: de hapjes zijn ingekocht en klaargemaakt, de bubbels liggen koud, langzaam druppelen uw naasten binnen voor het vieren van de jaarwisseling. De geur van oliebollen verwelkomt eenieder die binnenstapt. Jonge kinderen doen nog een dutje, de kerstboom staat gezellig in de kamer en de muziek of oudejaarsconference of tv brengt extra sfeer in de ruimte. En dan is het tijd om af te tellen naar het nieuwe jaar. Klokslag twaalf uur wenst u uw naasten een gelukkig nieuwjaar, wordt er getoost met de koude bubbels, en naderhand gaat u naar buiten voor de drone- of lasershow in de buurt. De kinderen zijn er speciaal voor wakker geworden en genieten met u mee. U geniet van het spektakel in de wetenschap dat de hond of kat thuis heerlijk ligt te soezen in de warmte en gezelligheid, dat er geen enkele vogel ter aarde is gestort van schrik, dat de afvalbak er morgen nog in één stuk staat en u zich niet nog weken hoeft te ergeren aan de resten vuurwerfafval in de straat. Die is netjes schoon gebleven, en er is ook geen gevaar van vuurwerk dat niet is afgegaan.

Drone- en lasershows zijn de spektakelstukken van de toekomst. En het mooiste is dat deze geen harde knallen, zwerfafval en luchtvervuiling veroorzaken. De

lucht en de straten blijven schoon, de huisdieren blijven rustig, de rust in de stad blijft beter bewaakt.

Wij verwachten dat we samen naar zo'n mooi vuurwerkvrij Almere kunnen gaan, maar dat dit niet ineens betekent dat er binnen één of twee jaar nooit meer vuurwerk in onze stad zal worden afgestoken. Een nieuwe generatie kinderen zal eerst moeten leren dat opgroeien met vuurwerk niet vanzelfsprekend is.

Dit is het vuurwerkvrije Almere dat wij voor ogen zien. Een veilig, schoon Almere met een enorm gezellige, diervriendelijke jaarwisseling.